

Тубань О.В. Окремі аспекти партнерських відносин держави і учасників відносин у сфері обігу криптовалюти. *Правове забезпечення партнерських відносин держави, територіальних громад з бізнесом в умовах євроінтеграції: 20-річчя правозастосування Господарського кодексу України [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 27 червня 2024 р.)* / упорядник Полюхович В.І. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2024. С. 128–131.

*Тубань Олександр Вікторович,
аспірант Науково-дослідного інституту
приватного права і підприємництва
імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПАРНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН ДЕРЖАВИ І УЧАСНИКІВ ВІДНОСИН У СФЕРІ ОБІГУ КРИПОВАЛЮТ

У наш час, коли науково-технічний прогрес не стоїть на місці, з'являються нові види діяльності та нові технології. Криптовалюта є інноваційним видом фінансового інструменту. Вона має відмінності від традиційних форм фінансових розрахунків та має свої специфічні особливості. Правове регулювання у сфері обігу криптовалюти повинно забезпечити не тільки захист прав учасників цього ринку, а й створити необхідні умови для його стабільності та розвитку. Тому між учасниками відносин у сфері обігу криптовалюти та державою повинні складатися саме партнерські відносини.

17 лютого 2022 року було прийнято Закон України «Про віртуальні активи». Необхідно зазначити, що в ньому не фігурують такі терміни, як «криптовалюта» або «криптоактив», «токен» або «токен-актив». Замість усіх цих категорій залишилася лише одна – «віртуальний актив». Визначення поняття «віртуальний актив» охоплює собою далеко не тільки криптовалюти, а й інші «нематеріальні блага, що є об'єктами цивільних прав, мають вартість та виражені сукупністю даних в електронній формі». Не можна не вказати і про техніко-юридичні здобутки цього закону [1]. Слід вказати на те, що не дивлячись на прийняття названого закону, він досі не підписаний Президентом України і, відповідно, не діє. Це не дає нам підстави писати його з великої літери. Не підписано цей закон через потребу узгодити його положення із положеннями Податкового кодексу України. І сьогодні суми податків від

Тубань О.В. Окремі аспекти партнерських відносин держави і учасників відносин у сфері обігу криптовалюти. *Правове забезпечення партнерських відносин держави, територіальних громад з бізнесом в умовах євроінтеграції: 20-річчя правозастосування Господарського кодексу України [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 27 червня 2024 р.) / упорядник Полюхович В.І. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2024. С. 128–131.*

доходів з операцій із криптовалютою були б дуже потрібні державі. Раніше у науковій літературі пропонувалося легітимізувати «майнінг» криптовалюти, оскільки для визнання такої діяльності господарською з точки зору статті 3 Господарського кодексу України не вистачає лише волі законодавця щодо зняття заборони та запровадження правової регламентації операцій із криптовалютою. Подальший розвиток господарського та іншого законодавства повинен спрямовуватися на введення зобов'язань із реєстрації «майнерів» криптовалюти як СПД, запровадження ліцензування їхньої діяльності, оподаткування доходів від неї, нормативного визначення заходів відповідальності до порушників і забезпечення повноцінного державного регулювання і стимулювання такої діяльності [2, с. 173].

У прийнятому проте не чинному законі є такі норми, яких не було у попередніх законопроектах, а саме: «гаманець віртуального активу – програмне забезпечення або програмно-апаратний комплекс, що надає його користувачу інформацію про належні йому віртуальні активи та можливість розпоряджатися ними в системі забезпечення обороту віртуальних активів за допомогою ключа віртуального активу» [1].

Цим законом, встановлюється, що віртуальний актив це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі та підлягають захисту у визначеному законом порядку [3]. Таким чином, віртуальні активи можуть бути предметом судового розгляду в порядку цивільного та господарського судочинства, а також предметом кримінального провадження, якщо, наприклад, буде вчинена крадіжка віртуального активу або шахрайство відносно нього.

Усі учасники ринку віртуальних активів підпадають під регулювання державою таких операцій. У цьому випадку, цікавими є саме положення закону, що стосуються постачальників послуг пов'язаних з оборотом віртуальних

Тубань О.В. Окремі аспекти партнерських відносин держави і учасників відносин у сфері обігу криптовалюти. *Правове забезпечення партнерських відносин держави, територіальних громад з бізнесом в умовах євроінтеграції: 20-річчя правозастосування Господарського кодексу України [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 27 червня 2024 р.) / упорядник Полюхович В.І. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2024. С. 128–131.*

активів, оскільки саме їх діяльність, починаючи із процесу реєстрації, контролюється державою, в тому числі шляхом запровадження суворих та вимогливих правил як реєстрації, так і діяльності.

Зокрема, законом визначаються наступні види діяльності, які потребують одержання спеціальних дозволів та регулюються державою: зберігання та адміністрування віртуальних активів та ключів від них, обмін віртуальних активів, переказ віртуальних активів, надання посередницьких послуг, пов'язаних з віртуальними активами [1]. При цьому варто звернути увагу на вимоги які приділяються до юридичних осіб, що мають бажання надавати одну із вищевказаних послуг. Вказаний закон має діяти поруч із відповідними змінами до Податкового кодексу України, Закону України «Про державно-приватне партнерство», Цивільного, Господарського та Кримінального кодексів України [4].

Забезпечення правової стабільності та розробка ефективної регуляторної політики є необхідними умовами для забезпечення безпеки та захисту прав учасників обігу криптовалюти. Такі дії сприятимуть створенню прозорого та розвинутого ринку криптовалюти, що в свою чергу сприятиме збільшенню довіри до цього виду фінансових інструментів та сприятиме їх подальшому використанню в різних сферах економіки. Проте важливо забезпечити баланс між захистом інтересів держави та захистом прав учасників ринку криптовалюти [5, с. 221]. Держава повинна знайти оптимальний підхід, який забезпечує ефективний контроль за обігом криптовалюти, запобігає фінансовим злочинам і забезпечує безпеку національної грошової системи, одночасно не обмежуючи права та свободи учасників ринку.

Щодо державного контролю слід зазначити, що його поширення на відносини, об'єктом яких є криптовалюти, стане можливим лише за умови впровадження криптовалюти у процес формування публічних фондів грошових

Тубань О.В. Окремі аспекти партнерських відносин держави і учасників відносин у сфері обігу криптовалюти. *Правове забезпечення партнерських відносин держави, територіальних громад з бізнесом в умовах євроінтеграції: 20-річчя правозастосування Господарського кодексу України [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 27 червня 2024 р.)* / упорядник Полюхович В.І. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2024. С. 128–131.

коштів та розподілу таких коштів. При цьому на рівні держави необхідно розробляти програми з впровадження спеціального програмного забезпечення, в якому буде можливий обіг криптовалюти, наприклад, як предмета міни. Також, безперечно, криптовалюти мають бути об'єктами оподаткування, що створить додаткові надходження до Державного бюджету України.

Список використаних джерел:

1. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
2. Деревянко Б.В. Про порівняння господарської діяльності з видобутком криптовалюти («майнінгом») та здійсненням операцій із нею. *Право України*. 2018. № 5. С. 164–175. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/14023>
3. Дашутін І. Криптовалюта в Україні має правову форму т.зв. «віртуального активу». *Судово-юридична газета*. 2022 рік URL <https://sud.ua/ru/news/blog/239606-pravova-priroda-kriptoalyuti-ukrayinski-realiyi?fbclid=IwAR3-0JOgCl1rLVkRYTwpEZ11fH6qbWHnbKosoh-bTMTEXPXDYIAvCVAenPs>
4. Логойда В. Криптовалюти як об'єкт цивільних прав: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... д-ра філос.: 081 «Право». Ужгород, 2022. 287 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/45948>
5. Федоров С. Державний фінансовий контроль і криптовалютні операції: поза межами права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 3. С. 218–222. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/42.pdf>